

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XLIX. — Izdan in razposlan dne 13. septembra 1884.

145.

Ukaz ministra za bogočastje in uk v porazumu z ministrom za poljedelstvo od 20. avgusta 1884,

o vvedenju teoretičnih državnih preskušenj za uk zemljedelstvene ali kulturne tehnike na c. kr. visoki šoli za zemljedelstvo na Dunaji.

Na temelji Najvišje odloke od 18. julija 1884 izdajem naslednja določila za teoretični državni preskušnji o kulturno-tehničnem uku:

§. 1. V preskus znanstvene obrazovanosti v zemljedelstveni (kulturni) tehniki, ki si jo je kdo na visoki šoli za zemljedelstvo ali po merilu za isto postavljenem (§§. 6 in 12) zadobil, določita se državni preskušnji in to: prva ali občna o ukovinah podlogo dajočih; druga ali strokovna preskušnja o učnih strokah, katere posebej pripadajo kulturno-tehničnemu uku.

§. 2. Predmeti prve državne preskušnje so: fizika in mehanika — klimatologija, — kemija, — mineralogija in geologija, — matematika, — geodezija, — nauk o narodnem gospodarstvu.

§. 3. Predmeti druge državne preskušnje so: rastlinski ustroj ali sestava, — nauk o izboljševanju, — delanje cest in vodogradje, — nauk o upravnstvu in pravni nauk.

§. 4. Za državni preskušnji treba je predložiti svedočbe o napredovanju, in sicer za prvo svedočbo o „opisni geometriji“, — za drugo državno preskušnjo svedočbe o „uporabi geodezije v kulturni tehniki“, — „kmetijskem strojeslovju“ — „kmetijskem zidanju vrh tal“, — „kmetijskem vršboslovju“ v vseh slučajih najmanj z rzsodkom „dobro“

Obrazovanost v „črtanji črtežev in zemljišč“, v „konstrukciji k cestodelstvu in vodogradju“, v „sestavljanju kulturno-tehničnih črtežev“ treba je izkazovati s predlaganjem vseh kandidatovih črtanin, ki jim je dotične stroke docent pripisal najmanj rzsodek „dobro“.

Prva državna preskušnja.

§. 5. Prvo državno preskušnjo je opraviti na konci tretjega ali v tečaji četrtega semestra. Kot redni časi (rokovi) za opravljanje istih se določajo poslednji tedni zimskega semestra in prvi tedni poletnega semestra, a kot izreden čas določajo se prvi tedni zimskega semestra.

V izrednem času moči je praviloma pripuščati samo one kandidate, ki so bili pri preskušnji v rednem času vrženi in katerim se ondukaj ní postavil daljši rok za ponovo preskušnje.

Izimno se v tem času pripuščajo k prvi državni preskušnji tudi taki kandidati, kateri, v poprejšnjem rednem času pravočasno oglasivši se, vsled kakega zadržka brez svoje krivnje niso mogli priti, pod uvetom, da so ta zadržek še pred preskušnjo izkazali in ob enem poprosili, da bi bili v izrednem času pripuščeni. Vendar sme to izimno pripuščanje samo minister za uk na predlog preskuševalne komisije dovoliti.

§. 6. Za pripuščanje k prvi državni preskušnji naj kandidat pri prvosedniku dotične preskuševalne komisije pismeno poprosi ter svoji prošnji naslednja pospešila priloži:

1. matično-vpisni list,
2. svedočbo zrelosti ali listino, ki jo nadomešča,
3. knjigo vzglasnico, odnosno izkaz, da je kandidat vsaj tri semestre bil kot reden poslušavec vpisan na visoki šoli za zemljedelstvo ali na učilišči tej enakem ter da je obiskoval učebe ali prepodavanja o vseh ukovinah, ki jih obsega prva državna preskušnja, in pa dotične praktične vaje. Katere posamične učebe in vaje gre tu razumevati, to določa priporočeni učni črtež visoke šole za zemljedelstvo,
4. svedočbe o napredovanji iz učnih strok, ki so v §. 4 navedene za prvo državno preskušnjo.

Vse te listine naj se prilagajo v izvorniku ter morajo med preskušnjo ležati pred komisijo.

§. 7. Prošnje za pripuščanje k občnim državnim preskušnjam, ki bodo na konci zimskega semestra, treba je najmanj šest tednov pred koncem tega semestra, a vzglasitve k preskušnjam o začetku letnega semestra najdalje do konca zimskega semestra vpodati.

Prvosednik naj prošnje s prilogami vred pretehta in pripuščanje k preskušnji, če nima nikakega pomislika zoper isto, takoj s kratkim odlokom na sami prošnji dovoli.

§. 8. Pri taki mali spotiki, ki jo je kandidatu moči precej odpraviti, naj se le-temu dadó primerna naročila. V dvojbenih slučajih, sosebnó pri kandidatih, kateri so v §. 6, točki 3. namignene posamične ukovine deloma ali po vsem na kakem drugem, visoki šoli za zemljedelstvo enakem učilišči poslušali, zavisi pripust k prvi državni preskušnji od privoljenja preskuševalne komisije.

Ako komu komisija pripust k prvi državni preskušnji odbije, dopušča mu se utečaj (rekurs) na ministra za uk.

Druga državna preskušnja.

§. 9. Strokovne preskušnje ní moči opraviti poprej nego poslednje tedne šestega semestra, a v drugem niso za strokovne preskušnje postavljeni nikaki stanoviti časi ali rokovi, temuč smejo biti kadar si bodi med letom, samo ne ob jesenskih in vmesnih počitnicah (ferijah).

§. 10. Za pripuščenje k drugi državni preskušnji (strokovni preskušnji) naj kandidat poprosi prvosednika dotične preskuševalne komisije, ter prošnji priloži potrebna pospešila.

Potrebne so te le priloge:

1. Knjiga vzglasnica, odnosno izkaz, da je kandidat vsega skup najmanj šest semestrov in po tem, ko je prvo državno preskušnjo z uspehom prestal, najmanj tri, odnosno dva semestra na visoki šoli za zemljedelstvo ali na kakem njej enakem učilišču obiskoval učebe o vseh ukovinah, katerih se strokovna preskušnja njegovega ukovnega okroga dotika, in pa dotične praktične vaje.

Priporočeni učni črtež visoke šole za zemljedelstvo ustanavlja posamične učebe in vaje, ki jih gre tu razumevati.

2. Svedočba o prestani prvi državni preskušnji.

3. Svedočbe o napredovanji čez vse v §. 4 za strokovno preskušnjo navedene stroke, in pa po eno grafično delo iz stroke, ki jih je grafično obdelovati (črteži, konstrukcijske vaje it.), a ta dela morajo biti overovljena na to stran, da so od kandidata samega.

Vse te listine naj se prilagajo v izvorniku ter morajo tudi med preskušnjo ležati pred komisijo.

§. 11. Preskusnino (odredbino ali takso od preskušnje) ustanavlja prvosednik za vsak slučaj posebej.

Gledé tega, po kateri vrsti naj bodo kandidati drug za drugim preskuševani, držati mu se je sploh reda, po katerem so se k preskušnji oglasili.

§. 12. Ako kateremu kandidatu prvosednik, odnosno preskuševalna komisija pripust k drugi državni preskušnji odbije, odprt mu je utečaj na ministra za uk.

Vkupna določila za obe državni preskušnji.

§. 13. Za državne preskušnje postavlja minister uka posebne državne preskuševalne komisije.

Pri vsaki taki komisiji službujejo praviloma kot preskusniki v prvi vrsti profesorji in po potrebnosti tudi docenti visoke šole za zemljedelstvo za one izmed njihovih strok, iz katerih se preskušuje.

Vendar poklicuje minister uka v te komisije zaslišavši profesorski kolegij tudi preskuševalce učilišču ne pripadajoče.

Vsak v to funkcijo pozvani profesor ali uradnik ima dolžnost, prevzeti jo.

Kadar sta za kateri predmet postavljena dva preskuševalca ali več, čredijo se isti v preskuševanju.

§. 14. Minister uka imenuje izmed preskuševalcev za vsako državno preskušnjo po enega prvosednika.

Kadar prvosedniku kak zadržek brani, prevzame prvosedstvo tist notranji ud preskuševalne komisije, kateri šteje največ službenih let.

Prvosednik sestavlja komisije za preskušnjo, kakor on za dobro spozná.

§. 15. Minister za uk in pa minister poljedelstva smeta k obema preskušnjama pošiljati posebne vladne komisarje.

§. 16. Vsak kandidat pridi k preskušnji tist dan, kateri mu je bil določen. Ako ne pride, zadenejo ga iz tega izviražoče škodljive posledice. Vsi kandidati, katerim je en in isti dan postavljen za preskušnjo, dolžni so v ta dan priti, predno se začne prokušnja, ter ostati pričujoči, dokler ne opravijo preskušnjo.

§. 17. Mena gledé dni določenih v preskušnjo med dvema ali več kandidati dopuščena je samo s prvosednikovim dovoljenjem in pri obstanku posebnih komisij samo pod tem uvetom, da vsled rečene mene ní potreba kandidatom prej določenega komisijskega razdelka izpreminjati.

§. 18. Državni preskušnji sta ustni in pismeni.

Ves ta čas, dokler traja katera preskušnja, mora biti pričujoč prvosednik z večino preskuševalcev.

Preskušnja posamičnega kandidata naj ne traja vsega skup čez tri ure.

Pri obeh državnih preskušnjah moči je ozirati se na prinesene svedočbe o napredovanji razven takih, katere kažejo samo zadosten (dovoljen) uspeh, ter po meri razsodka, ki ga iste obsezajo iz strok državne preskušnje, preskušnjo gledé dotičnih ukovin primerno okrajšati.

§. 19. Kadar se komisija posvetuje ter glasuje o posledkih dovršene preskušnje, izključena je javnost.

Uspeh preskušnje iz posamičnih ukovin izražuje se z razsodki: „izvrstno“, „prav dobro“, „dobro“, „dovoljno“, in „ne dovoljno“. Državna preskušnja je prestana, ako kandidat pri ustni preskušnji iz vsakega posamičnega predmeta najmanj razsodek „dovoljno“ doseže. Preskušnja ní prestana, če iz enega ali več predmetov preskušnje dobode razsodilo „nedovoljno“.

Iz kvalifikacije uspehov v posamičnih predmetih pokonstatuje se v končnem razsodku, če se je s preskušnjo našlo, da je kandidat „usposobljen“ ali da je „z izvrščino usposobljen“. V tem se je ozirati tudi na razsodke, ki jih je kdo v preskušnjah o napredovanji prejel (§. 4).

§. 20. Kadar kandidat samo iz enega predmeta zahtevu ní ustregel, sme biti pripuščen po iztečaju dveh mesecev, da popravi posamično preskušnjo, ki je bila brez uspeha ostala. Ako tu vnovič dobí razsodek „nedovoljno“, moči mu je še enkrat dovoliti, da čez nadaljšnje štiri mesece preskušnjo poboljša. Vsaka taka popravna preskušnja bodi ves čas vpricho prvosednika dotične preskusne komisije in ako je pri prvi preskušnji (§. 15) prisostvoval poseben vladni komisar, tudi v pricho le-tega.

§. 21. Ako kandidat iz več nego enega predmeta ní ustregel zahtevom, moči ga je pripustiti samo k ponovi cele skupue preskušnje, za katero naj komisija rok določi.

Ponovni rok za prvo državno preskušnjo, ki se je komu v rednem času (§. 5) slabo iztekla, moči je ali za prvi izredni čas (čas ali rok oktobra meseca) ali za prvi redni čas, a ponovni rok za državno preskušnjo, katera se je komu v izrednem času slabo izšla, moči je tudi bodi na prvi redni ali na prvi izredni čas določiti.

Ako kandidat pri ponovni preskušnji samo v enem predmetu zahtevu ne ustreže, moči ga je samo pripustiti, da skupno preskušnjo še enkrat ponovi.

Proti določbi roka za ponovo kake državne preskušnje, kakor jo izreče preskuševalna komisija, ni dopuščen nikak utečaj.

§. 22. Kadar je bil kateri kandidat pri prvi državni preskušnji za celo učno leto vržen (reprobiran), tedaj je komisiji na voljo, določiti stroke, o katerih ima kandidat to leto učebe ali vaje obiskovati.

§. 23. Končni posledek preskušnje se precej po završenji posvetovanja javno razglasi ter tudi v kandidatovi knjigi vzglasnici — v slučajih reprobacije s pristavkom ponovnega roka, in drugih vrženemu kandidatu naloženih uvetov pripuščenja k novični preskušnji — zabeleži in podpečati.

§. 24. O uspešno opravljenih državnih preskušnjah izdajó se svedočbe.

Svedočbe o državnih preskušnjah naj obsezajo poleg kandidatove rodovnice (nacionale) in naznambe, kako mu je teklo obrazovanje, in pa dneva, katerega se je podvrgel preskušnji, takó razsodke iz posamičnih preskusnih predmetov, odnosno posamičnih svedočeb (§. 4), ki jih je zadobiti pred skupno preskušnjo, kakor tudi končni razsodek.

Svedočbe naj podpisujejo prvosednik in vsi preskuševalci, tudi vladni komisar, ako je kateri, ter jih je podkrepljati s pečatom državno-preskuševalne komisije.

§. 25. Ako je kateri visokošolec, predno se mu je prva državna preskušnja po sreči izšla, obiskoval učebe ali vaje, katere po učnem črteži njegovega okroga padajo v višji nego tretji semester, smejo mu se iste v oziru na pripust, k drugi državni preskušnji samo tedaj vračuniti, če je v prvem izrednem času, ki pride po tem, prvo državno preskušnjo z uspehom prestal.

§. 26. Vsak preskuševanec dolžan je opraviti preskusnino, katera se za vsako izmed obeh državnih preskušenj na deset (10) goldinarjev postavlja; plačati jo je, predno se preskušnja opravi. Taksa z iznosom za štampelj svedočbe o preskušnji se opravlja v pisarni rektorstva ter dobiva prejemno potrdilo.

§. 27. Oprost od plačila preskusnine se dodeljuje samo, če dotična preskuševalna komisija tako sklene. Prošnje za oproščenje treba je pismeno vpomagati pri prvosedniku komisije.

Pri ponovnih preskušnjah oproščenje od preskusnine nima mesta.

§. 28. Preskusnine razdeljujejo se po enakih delih med preskuševalce, a prvosednik dobivaj po dva dela.

146.**Ukaz ministerstva notranjih reči od 28. avgusta 1884,**

s katerim se slaščičarjem dopušča pri nekih delih nepokositerjene bakrene posode rabiti.

Bodoč da za nekatera dela slaščičarjev (cukreninarjev), ki je za-nja potrebna vročina višje stopinje, pokositerjene (pocinjene) posode iz bakra ali kotlovine za to niso priležne, ker je težko ubraniti, da bi se kositerna povlaka ne topila in mehanično ne gulila ali trla, in ker se takó ljudem v užitje namenjeni zdelki lahko s kositerom pomešajo ter kovine navzamejo, kar je zdravju kvarljivo, spoznalo je ministerstvo notranjih reči — zaslišavši vrhovni zdravstveni svet — za dobro, z delovito premeno ministerijalnega ukaza od 19. septembra 1848, št. 3075 (Zbirka političnih zakonov ali postav št. 121), slaščičarjem dopustiti rabo nepokositerjenih bakrenih posod, kadar kuhajo karamel, delajo *dragées* in ovočne sokove vkuhavajo, vendar so isti dolžni strogo držati se naslednjih uvetov:

1. Rabljene nepokositerjene bakrene posode morajo biti vsegdar skrbno osnažene, popolnem suhe ter tako hranjene, da na-nje ne vplivajo kisle sopare niti kisle ali slane tekočine.

2. Predno se te posode v porabo vzamejo, treba je vselej na to gledati, da so popolnem čiste, sosebno, da jim notranja ploskev in izlivalo (odlivni riley) kaže svetlo leskeče lice kovinsko.

3. Zdelki v teh posodah narejeni morajo se precej ko so dogotovljeni, dokler so še vroči, predjati v prigrете lončene, beloprstene ali porcelanaste posode.

Ostala določila ministerijalnega ukaza od 19. septembra 1884, št. 3075 ostanejo še dalje v moči.

Taaffe s. r.

147.**Ukaz ministerstva za trgovino od 31. avgusta 1884,**

s katerim se vvajajo poštnine proste poštna nakaznice v avstro-ogerskem poštnem prometu.

Počenski od 15. dne septembra meseca 1884 smejo se novi v avstro-ogerskem poštnem prometu s poštnimi nakaznicami, ki so poštnine proste, pod niže stoječimi uveti posredovati:

1. Poštnine proste nakaznice do 200 gld. ena največ dopuščajo se samo v onih slučajih, v katerih je poštnine prosto pošiljanje novcev po členu VIII postave od 2. oktobra 1865 (Drž. zak. št. 108) dopuščeno.

2. Za poštna nakaznice, ki bodo poštnine proste, uporabljati je samo golice (blankete) poštnih nakaznic — po $\frac{1}{2}$ krajcarja ena —, ki jih je poštna uprava tiskati dala.

3. Golice poštnih nakaznic ima pošiljajoče oblastvo (urad) ne samo v kuponu in v delu nad „poštnim zapiskom“ vidnem, kakor tiskane besede nanašajo, prav popisati ali izpolniti, nego je zarad priglada na mestu kažočem tiskane be-

sede „prostor, kamor se prilepljajo pisemske znamke“ poodčititi poslovno število, ime pošiljajočega oblastva (urada) in pravico poštnine prostega pošiljanja s pripisom „Službena reč“, odn. „za državni (deželni) račun nabrani novci“.

Tiskane besede „Izdajni dnevnik št. . . .“ prihranjene so za porabo poštnemu uradu.

4. Oblastvu (uradu), na katero slove poštna nakaznica, izročuje se ista po propisih, veljajočih za vročanje novčnih pisem. Poštno-oddajne liste o poštnih nakaznicah na kako blagajnico (kaso) dolžna sta podpisovati oba uradnika, ki sta določena za prevzemanje novčnih poslatev, a za pobotnico na zadnji strani poštna nakaznice je dovolj, če jo podpiše samo en uradnik, ker je za odgovornost poštnega zavoda merodajna samo pristnost in pravost podpisov na poštno-oddajnih listih.

Kupon si sme prejemajoče oblastvo (urad) odrezati in kot računsko prilogo pridržati.

5. Nakazani iznos se izplačuje v poštnem uradu temu, kdor prinese poštno nakaznico s pripisano pobotnico in to brez preiskovanja, ima li on tudi pravico, kajti stvar nadpisanega oblastva (urada) je, skrbeti za to, da njemu vročena poštna nakaznica ne pride v neprave roke, predno se novci vzdignejo.

6. Ako katero oblastvo (urad) s poštno nakaznico pošlje novce, ki so v zmislu pripomnjene postave poštnini podvrženi, tedaj mora taka poštna nakaznica biti frankovana s prilepljenimi pisemskimi znamkami (markami) v iznosu, kakor veleva tarifa.

Pino s. r.

148.

Ukaz ministra za bogočastje in uk v porazumu z ministrom notranjih reči od 1. septembra 1884,

kako naj se reči rimsko-katoliške farne občine v Belsku oskrbujejo.

Reči rimsko-katoliške farne občine v Belsku (Bielitz) naj namesto občinskih zastopov, ki so bili po ministerijalnem ukazu od 31. decembra 1877 (Drž. zak. od 1. 1878 št. 5) v to pozvani, oskrbuje skladni odbor, kateri obstoji vsled sleških deželnih postav od 15. novembra 1863 (Dež. zak. št. 2) in od 18. januarja 1867 (Dež. zak. št. 5), in sicer, kolikor ne ide za sporne zasebno-pravne interese beneficija, odnosno patronata, pod sodelovanjem župnika (fajmoštra) in cerkvenega patrona.

Državni nadzor tega odbora v rečéh farne občine, in pa pravico razloke, katera po postavi od 7. maja 1874 (Drž. zak. št. 50) v teh rečéh pristoji državnim oblastvom za bogočastje, vrši na I. stopinji c. kr. okrajno glavarstvo v Belsku. Prikladi k davkom v opravo potreščin farne občine ukreneni smejo v Belsku. Prikladi k davkom v opravo potreščin farne občine ukreneni smejo se samo tedaj po političnem zvršilu poterjevati, ako jih državna uprava bogočastja odobri.

Poterjevanje pravoredno sklenenih prikladov in odpravljanje istih na skladni odbor naloženo bode tudi v bodoče istim organom, katerih dolžnost je skrbeti za izterjevanje občinskih prikladov ali zlogov k davkom.

Taaffe s. r.

Conrad s. r.

Ukaz ministerstva za trgovino od 8. septembra 1884,

o uredbi vročevanja s pošto dovažanih reči adresatom na Dunaji in v nekih obližnjih seliščih Dunajskih, po tem o premeni §§^{ov} 22 in 23 reda vozne pošte od leta 1838.

Počenshi od 1. dne oktobra meseca 1884 bodo se na Danaj s pošto dovažane reči adresatom (nadpisancem) v desetih mestnih okrajih Dunajskih, po tem v krajih pred mestom ležečih: Fünfhaus, Sechshaus, Rudolfsheim, Neulerchenfeld, Ottakring, Hernals in Währing — prejemnikom na dom vročevale.

Vročnine bode plačevati:

a)	za poslatve težke do	1 k 500 gr . . .	po	5 kr.
b)	„	„	čez 1 k 500 gr do 5 k	„ 10 „
c)	„	„	5 k	„ 15 „

Po reči, ki so oblastvom, uradom in blagajnicam, c. kr. vojaščini in zaprtim namenjene, bode tudi za naprej treba hoditi na dotični poštni urad.

Da se vročevalna služba olahkoti, izpreminja se §. 22 reda vozne pošte od leta 1838 v tem zmislu, da se s pošto dovažane stvari brez vpovedane vrednosti ali z vpovedano vrednostjo do 20 gl. vštrevno, če nadpisanca ní doma, smejo vročati odraslim rodovincem, domačim ljudem, poslom adresatovim ali drugim osebam, ki bi jih adresat naznanil, n. pr. oddajalcem stanišč, hišnim oskrbnikom, in da s tem, ako se katera teh oseb v obliki: „I. I za (nadpisanca)“ podpiše na oddajno listino, odgovornost poštnega zavoda mine.

Ako bi pa nadpisanec uže naprej ugovarjal pri c. kr. uradu poštné ovojke (pakete) vročajočem na Dunaji zoper na postopek, sme se stvar takó kakor tudi v vseh slučajih, v katerih gre za poslatve gotovih novcev, dragotin, vrednotnih papirjev (efektov) ali listin (dokumentov) brez razločka vrednosti, le samemu adresatu ali njegovemu pravorednemu pooblaščenecu vročati.

Od 1. dne oktobra meseca 1884 počenshi oskrbuje poštné ovojke vročajoči urad na Dunaji tudi odrešilo prejemnikom na dom vročanih potrošniki podvrženih poslatev, opravlja ponapredno kar je potrošnine in jo pobira po vročujočih organih z dotično manipulacijsko pristojbino vred po 10 kr. od kosa. ¶

Colu podvržene poslatve se bodo tudi v bodoče kakor doslej samo priznaje; vendar, če je moči col brez okolišenja opraviti, bode se priznanilu prii deval listič ter tako nadpisancem prožila prilika, po poštnih organih col plačati. Za to posredovanje bode (poleg pristojbine colne in za colnijske prisežence) nadpisanec opravljal manipulacijsko pristojbino po 5 kr. od kosa.

Od gori omenjenega dne izpreminja se za Dunaj mesto in gori imenovane pred njim ležeče kraje tudi §. 23 reda vozne pošte od leta 1838, s katerim je bilo adresatom na voljo dano, če hočejo hoditi sami po poslatve na oddajni poštni urad, v tem zmislu namreč, da mora vsak prejemnik, kateri si pridržuje da bode sam hodil po tu dohajajoče pošiljke na dotični poštni urad, naprej magazinsko pristojbino po 5 gld. na mesec in vrh tega za vsako poslatve, katere bi v 48 urah po priznanilu ne vzdignil, skladnino, in sicer za poslatve do 5 k po 1 kr. in za težje poslatve po 2 kr. od dne in kosa opravljati.

Izumljejo se od magazinske pristojbine, a ne tudi od skladnine (ležarine) samo colu podvržene, *poste restante* nadpisane poslatve na take adresate, kateri ne stanujejo stalno na Dunaji ali v gori imenovanih obližnjih krajih, naposled one poslatve, za katere si adresat v posamičnih slučajih pridržuje s posebno prošnjo, da bode izimno sam po-nje prišel.